

«Δεν είμαι ακόμα ηθοποιός»

της Βένας Γεωργακοπούλου φωτ. Χ. Παπαδημητρακόπουλος

**Κρατάει στους ώμους της σχεδόν όλο το βάρος της νέας ταινίας του Θόδωρου Αγγελόπουλου. Το λέει ο ίδιος, και την βαφτίζει, μάλιστα, «ηθοποιό κλάσης», αυτός ο τόσο φειδωλός συνήθως σε επαίνους.**

Η 23χρονη πρωταγωνίστρια του «Λιβαδιού που δακρύζει», η Αλεξάνδρα Αϊδίνη, βρέθηκε από τα θρανία της Δραματικής Σχολής του Εθνικού στα γυρίσματα μιας αγγελοπουλικής ταινίας και δελύγισε. Σχεδόν δύομισι χρόνια μετά επέστρεψε στα θρανία της σχολής του Γιώργου Αρμένη. Και



παρ' όλο που ο τίτλος «πρωταγωνίστρια του Αγγελόπουλου» την έκανε αστραπιαία ένα από τα «Shooting stars» («ανερχόμενα αστέρια») του Φεστιβάλ Βερολίνου, όπου προβάλλεται την Πέμπτη το «Λιβάδι που δακρύζει», η Αλεξάνδρα διστάζει ακόμα να πει «είμαι ηθοποιός»:

«Προτιμώ να λέω ότι έχω παίξει σε μια ταινία. Το έβλεπα περισσότερο σαν μαθητεία, παρ' όλο που ο Αγγελόπουλος με αντιμετώπισε σαν επαγγελματία και με ανάγκασε να σταθώ στο ύψος των περιστάσεων. Αλλά ακόμα και τώρα, αν με ρωτήσει κάποιος τι δουλειά κάνω, θα απαντήσω "σπουδάζω ηθοποιός". Έχω ακόμα πολλά να μάθω». Δεν έμαθε και λίγα σκύβοντας πάνω από την ηρωίδα του Αγγελόπουλου. Και παρ' όλο που θά πρωτοδεί την ταινία την μέρα της επίσημης προβολής της στην Μπερλινάλε, η Αλεξάνδρα έχει πολλά να πει γι' αυτήν. «Ο Αγγελόπουλος προσπάθησε να εμποτίσει την Ελένη με όλα εκείνα τα στοιχεία που μας έρχονται στο μυαλό όταν λέμε τη λέξη "γυναίκα". Κατ' αρχήν με ένα πολύ μεγάλο συναίσθημα. Κινητήρια δύναμη της Ελένης είναι ο έρωτας. Δεν νομίζω ότι θα μπορούσε να υπάρχει χωρίς το ταίρι της, από αυτό αντλεί δύναμη, σ' αυτό στηρίζεται». Παραδέχεται πάντως η Αλεξάνδρα ότι όλο αυτό το σχήμα είναι μάλλον ξεπερασμένο στην εποχή μας. «Παρ' όλο που πιστεύω ότι τα πράγματα στον έρωτα είναι σήμερα πολύ καλύτερα, παρ' όλο που εγώ δεν θα μπορούσα να ανεχτώ με

κανένα τρόπο την παραμικρή καταπάτηση της ελευθερίας μου και είμαι αρκετά τολμηρή σε πολλά θέματα, σκέφτομαι, όσο πομπώδες κι αν ακουστεί, ότι οι παλιές γυναίκες που αφοσιώνονταν αποκλειστικά σε έναν άνδρα, κάτι σημαντικό κερδίζανε. Και την ίδια στιγμή, όπως η Ελένη, είχαν και μια πλευρά δυναμική και αγωνιστική, που ερχόταν να τις ισορροπήσει. Με συγκινούν τόσο αυτές οι γυναίκες, που ήθελα ερμηνεύοντας την Ελένη να τις δικαιώσω».

Η εμπειρία της με τον Αγγελόπουλο την σημάδεψε. Δεν είναι, μόνο, που αρχίζει, όπως παραδέχεται, να ξεπερνάει σιγά σιγά τη δειλία και τις αναστολές της. Είναι, κυρίως, ότι όντας μαθήτρια δραματικής σχολής, έχει αρχίσει να νοσταλγεί «την επαγγελματική δουλειά και την ολοκληρωμένη προετοιμασία ενός ρόλου. Θα 'θελα να ξαναδοκιμαστώ, έστω και σε κάτι διαφορετικό», λέει. «Είμαι πια πολύ ανοιχτή, θέλω να ταξιδέψω κι αλλού. Γιατί ταξίδια θεωρώ τις ταινίες».

Το θέατρο είναι, όμως, η μεγάλη της αγάπη, κι ας το έχει ζήσει μόνο μέσα από τη σχολή. «Είναι όλη αυτή η διαδικασία, που δεν βασίζεται στη "στιγμή", όπως στον κινηματογράφο, αλλά απαιτεί από σένα να ξαναζεις κάθε βράδυ το ίδιο πράγμα και όμως να προσπαθείς να του δώσεις μια νέα και συγχρόνως διαφορετική ζωή. Για σένα και για τους άλλους».

**Αντιγόνη Βαλάκου - μια ζωή γεμάτη σημαντικούς θεατρικούς ρόλους**

**«Μου αρέσει να παλεύω, να μάχομαι»**

**Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΙΔΑΛΗ**

Με χαραγμένη στο νου την ερμηνεία της στις «Φάλαινες του Αυγούστου» στο Εθνικό Θέατρο πριν από λίγα χρόνια, μαζί μ' άλλες δύο σημαντικές κυρίες του θεάτρου (Βέρα Ζαβιτσιάνου, Νέλλη Αγγελίδου), και πέρσι στο μονόλογο της «Ρούζ», ο γράφων πήγε να συναντήσει την Αντιγόνη Βαλάκου στο διαμέρισμά της στο Χολαργό. Ευγενική και λεπταίσθητη, με το χρόνο να υποκλίνεται στον αισιόδοξο και πληθωρικό χαρακτήρα της, η Αντιγόνη Βαλάκου μιλάει για την τωρινή



παρουσία της στη σκηνή. Από χθες στο θέατρο «Βασιλάκου» είναι η βασική ηρωίδα του έργου του Χόρτον Φουτ «Ταξίδι στο Μπάουντιφουλ» (έγινε και ταινία με την Τζέραλντιν Πέιτζ που κέρδισε το Όσκαρ ερμηνείας για το ρόλο αυτό). Τη σκηνοθεσία έχει αναλάβει ο Κώστας Τσιάνος και παίζουν μαζί της οι Στέλιος Μάινας, Γιάννης Θωμάς, Ευαγγελία Μουμούρη, Μάκης Αρβανιτάκης. Υποδύεται μια ηλικιωμένη γυναίκα που νιώθει αιχμαλωτισμένη στο διαμέρισμα όπου ζει με το γιο και τη νύφη της και θέλει να επιστρέψει στη γενέτειρά της. Για την ηρωίδα και το έργο, αλλά και για τη σχέση της με το θέατρο, τη μοναξιά, τον έρωτα, το χρόνο μίλησε στην «Ε» η Βαλάκου. Και μας γοήτευσε με το χρώμα της φωνής της, τα φωτεινά της μάτια, με το γαλήνιο τρόπο που ξεδιπλώνει τις σκέψεις της.

«Ο νόστος είναι ένα συχνό μοτίβο στα έργα του Φουτ. Όπως το ότι κάποιοι άνθρωποι μέσα από δυσχέρειες, στραπάτσα επιβιώνουν, ενώ άλλοι χάνονται. Η

ηρωίδα εδώ έχει μια τέτοια δύναμη. Αποκομμένη από το φυσικό της περιβάλλον, το Νότο με τις φυτείες του, αισθάνεται εγκλωβισμένη μέσα στο στενό διαμέρισμα της μεγαλούπολης. Η νοσταλγία γίνεται λαχτάρα επιστροφής για να αντλήσει δυνάμεις από το φυσικό της χώρο. Είναι ο απολεσθείς παράδεισος. Θέλει να επιστρέψει εκεί όπου ερωτεύτηκε, έκανε όνειρα, όνειρα που διαψεύστηκαν. Στο έργο υπάρχει ειλικρίνεια, τα συναισθήματα είναι αυθεντικά, δεν είναι κατασκευασμένα».

-Την Καβάλα, την πόλη όπου γεννηθήκατε, τη νοσταλγείτε;

«Πάντα. Ό,τι είναι δεμένο με τη νεότητα μας, με το ξεκίνημά μας στη ζωή, φυσικό είναι να μας συγκινεί».

-Οι μεγάλοι άνθρωποι συνήθως αναπολούν, θυμούνται. Τι αντιπροσωπεύει για σας η μνήμη;

«Είναι πολύ σημαντικό, αλλά αποδιώχνω την καθήλωση. Ιδιαίτερος σε πράγματα τραυματικά. Δεν θέλω να με προσδιορίζουν. Τα προσπερνάω γιατί πιστεύω ότι η ζωή είναι το τώρα. Όπως είναι το θέατρο το τώρα. Σου αφαιρεί πολλή από τη δύναμη όταν μένεις σε πράγματα που έχουν φύγει. Δεν λέω να μην έχουμε μνήμη, αλλά να μη λειτουργούν ανασταλτικά πάνω μας. Σ' εμένα γίνεται αυτοματικά, δεν το επιδιώκω».

-Το βάρος του χρόνου πώς το απαλύνει ένας σε μεγάλη ηλικία;

«Με τη δραστηριότητα. Όταν ασχολείται με κάτι που αγαπάει. Αρκετές φορές έχω απορήσει με κάποιους ανθρώπους. Μια ζωή μπορούν να την περάσουν κάνοντας κάτι που δεν αγαπούν. Είναι πολύ βαρύ αυτό και βαραίνει περισσότερο με το χρόνο και μπορεί να γίνει απελπισία, κατάθλιψη. Εγώ αισθάνομαι προνομιούχα γιατί από κοριτσάκι ασχολήθηκα με το θέατρο. Το λάτρεψα και το λατρεύω. Δεν απαλύνει μόνο το χρόνο, απαλύνει κι άλλα πράγματα. Για παράδειγμα, τις δυσχέρειες που συναντάει κανείς, γιατί όλα δεν είναι ρόδινα στη ζωή. Είναι μεγάλο αποκούμπι να έχεις λαχτάρα κι αγάπη σε κάτι. Βέβαια το θέατρο δεν είναι κάτι, είναι πολύ. Σ' απορροφά».

-Πέρα από το θέατρο, έχετε άλλα ενδιαφέροντα;

«Δεν έχω χόμπι. Η ζωή μου είναι απλή. Να σηκωθώ, να κάνω τον καφέ μου, να χαζέψω, να πάω έναν περίπατο, ένα ταξίδι. Αγαπώ πολύ τη θάλασσα και φροντίζω να είμαι κοντά της, δίπλα της. Πηγαίνω σχεδόν ένα μήνα κάθε καλοκαίρι. Βλέπω καμιά έκθεση, διαβάζω κάτι που μ' αρέσει».

-Τώρα τι διαβάσετε;

«Τώρα μόνο "Ταξίδι στο Μπάουντιφουλ" και τίποτα άλλο. Αλλά όταν έχω ελεύθερο χρόνο μου αρέσει πολύ. Λογοτεχνία, ποίηση κυρίως. Είναι απογειωτικό πράγμα».

Μοναξιά κι έρωτας

-Έχετε κάποιες αδυναμίες στην ποίηση;

«Πολλές. Δεν είμαι μανιακή μ' έναν ποιητή. Έχουμε δα τόσους. Μπορούμε να υπερηφανευόμαστε για υψηλή ποίηση κι είναι χάρισμα αυτό σ' εμάς, πλούτος. Από πού να αρχίσει κανείς κι από πού να τελειώσει».

-Η μοναξιά λένε ότι είναι δύσκολη. Σας απασχολεί;

«Είμαι μοναχικός άνθρωπος, δεν κατέληξα να είμαι. Δεν ήμουν ποτέ κοινωνική, δεν μου άρεσε. Ένα... μυγάκι μάς κυνηγά (κουνάει με χάρη το χέρι της να το διώξει). Μου άρεσε να είμαι μόνη από παιδί. Θυμάμαι που έπαιρνα μια ντομάτα, λίγο ψωμί και πήγαινα μόνη στον προφήτη Ηλία στην Καβάλα. Σκεφτόμουν, έβλεπα απέναντι τη θάλασσα, αναρωτιόμουν τι να είναι πέρα από 'δώ, πέρα από τον ορίζοντα. Είναι λίγο στη φύση μου. Δηλαδή μπορώ μόνη μου, άλλοι άνθρωποι δεν μπορούν».

-Σας φοβίζει το πέρασμα στην άλλη όχθη;

«Θα σας πω ειλικρινά: δεν ασχολούμαι με πράγματα που δεν ελέγχω. Είναι η αποδοχή του αγνώστου, το αποδέχομαι. Δεν κατέληξα εκεί, έτσι το δέχθηκα από την αρχή».

-Συχνά γυναίκες της τέχνης και του θεάματος τις τρομάζει ο χρόνος και κάνουν διάφορα «ρετούς» στο πρόσωπο, στο σώμα. Μπήκατε σ' αυτόν τον πειρασμό;

«Μακριά από μένα. Δεν ασχολούμαι καθόλου. Με παίρνουν τηλέφωνο από κάτι ινστιτούτα "να σας περιποιηθούμε, κ.λπ.", ενοχλητικά μερικές φορές και λέω "αφήστε με στην ησυχία μου, δεν θέλω". Καλή είμαι όπως είμαι».

-Πάντως φροντίζετε τον εαυτό σας, δείχνετε κομψή, αεικίνητη.

«Ε, αυτό είναι άλλο. Δεν μπορώ να πω ότι δεν έχω κοκεταρία. Βλέπω την αγωνία μερικές φορές σ' ορισμένες γυναίκες. Μα δεν μπορείς να τα βάλεις με το χρόνο, ο χρόνος κάνει τη δουλειά του κι εγώ κάνω τη δική μου» (γελάει αποπλιστικά).

-Έρωτας, γάμος, παιδιά. Τι ρόλο έπαιξαν στη ζωή σας;

«Μεγάλο. Τα παιδιά με την αρνητική έννοια. Είναι κάτι που με πλήγωσε».

-Που δεν αποκτήσατε;



«Είχα διάφορα ατυχήματα, έχασα παιδιά. Ο γάμος, ο έρωτας έπαιξαν σπουδαίο ρόλο στη ζωή μου. Ευτυχισμένα. Αισθάνομαι πολύ καλά που ερωτεύθηκα, που μ' ερωτεύθηκαν. Ο γάμος μου ήταν ευτυχισμένος. Κάποια στιγμή χώρισα με τον άντρα μου (δεν ζει πια), αλλά κρατήσαμε μια θαυμάσια σχέση».

«Δεν είμαι συντηρητική»

Στ. Μάινας, Αντιγόνη  
Βαλάκου, Ευαγγελία  
Μουμούρη στο «Ταξίδι  
στο Μπάουντιφουλ»

-Στο θέατρο και στο σινεμά δίνετε την αίσθηση μιας εύθραυστης κι αισθαντικής γυναίκας. Ισχύει και στη ζωή σας;

«Είναι αυτό, αλλά υπάρχει και η πλευρά της δύναμης. Δεν τα βάζω κάτω σε όποια δυσχέρεια. Μου αρέσει να παλεύω, μου αρέσει να μάχομαι».

-Συντηρητικός - προοδευτικός. Σας λένε κάτι αυτές οι λέξεις πλέον;

«Δεν μου αρέσει ο συντηρητισμός, μακράν εμού. Πιστεύω στην πρόοδο. Τώρα αν έχουν νόημα με τόσα που γίνονται σήμερα; Μπορεί να γίνονται, αλλά η πρόοδος δεν σταματάει. Είναι σύμφυτο του ανθρώπου. Να θέλει να κοιτάξει παραπέρα μ' όσες καταστροφές κι αν γίνονται, μ' όσες... στραβοξυλιές. Κρατώντας βεβαίως και κάποιες αξίες από την παράδοση. Πιστεύω στον άνθρωπο».

-Συνεργαστήκατε με μορφές του νεοελληνικού θεάτρου. Ποιους θαυμάσατε, ποιος σας επηρέασαν;

«Ήταν μια εύνοια της τύχης. Γνώρισα σπουδαίους ηθοποιούς και θεατράνθρωπους. Είχα την τύχη να βγω στο θέατρο και να παίζω δίπλα στον Βεάκη. Τότε δεν πολυκαταλάβαινα, δεν μπορούσα να το εκτιμήσω, όχι ότι δεν σεβόμουνα, απεναντίας. Έπειτα γνώρισα την Παξινού, τον Κωτσόπουλο, τον Κατράκη, τον Ροντήρη, τον Σολομό. Στο Εθνικό Θέατρο έκανα περίπου 40 έργα. Μου έδινε την ευκαιρία, όπως και το ΚΘΒΕ, να παίζω κλασικούς ρόλους, σπουδαίο ρεπερτόριο. Λίγες φορές έφευγα από τα κρατικά θέατρα για να κάνω κάτι ιδιαίτερο, όπως για παράδειγμα τότε που πήγα με τον Μουσουρή να παίζω την Άννα Φρανκ. Μετά από τόσα χρόνια συνεργασίας με τα κρατικά θέατρα έμεινα φτωχή. Διότι οι μισθοί ήταν... καταλαβαίνετε. Δεν μπήκα στον πειρασμό. Πάντα υπήρχαν προτάσεις οικονομικά συμφέρουσες. Αυτό δεν μ' επηρέασε ποτέ. Προτιμούσα με τρεις και εξήντα να παίζω την Ηλέκτρα».

-Κάποιοι ρόλοι που σας σημάδεψαν;

«Η Ιουλιέτα, η Οφηλία, η Ηλέκτρα, η Μήδεια, η Αγία Ιωάννα, η Εντα Γκάμπλερ, τι να πρωτοθυμηθώ».

Το θέατρο με «τράνταξε»

-Ρόλοι που δεν παίζατε ακόμη και τους λαχταράτε;

«Νομίζω ότι έρχονται οι ρόλοι και μας ζητούν, δεν τους ζητούμε. Ποτέ δεν ένιωσα ότι πρέπει να παίζω εκείνο ή το άλλο. Πάντα ξαφνιάζεται κανείς. Η "Ρούζ" που έπαιξα πρόσφατα, ήρθε και με βρήκε. Όπως η "Τρελή του Σαγιώ" μου προτάθηκε στο Εθνικό και ανταποκρίθηκα».

-Στη σχολή του Εθνικού ήσασταν για μεγάλο διάστημα.

«Έχω σταματήσει εδώ και δυο χρόνια γιατί δεν είχα χρόνο καθόλου».

-Πρωτίστως τι συμβουλευάτε τους νέους σπουδαστές;

«Ένα πράγμα: Εάν δεν είναι ανάγκη ν' ασχοληθούν με το θέατρο να μην το κάνουν. Δεν είναι επάγγελμα. Θέλει αφοσίωση. Κάπου εκεί συμβαίνει το λάθος συχνά. Το βλέπουν ως καριέρα. Τώρα μάλιστα με την τηλεόραση είναι το δέλεαρ μεγάλο. Η ευκολία. Υπάρχουν σπουδαστές που δεν έρχονται για να μάθουν, να διδαχθούν, αλλά για να το έχουν στο βιογραφικό τους. Το έχω δει κι αυτό».

-Μισό αιώνα και πλέον στο θέατρο. Κάνοντας ένα μίνι απολογισμό τι θα λέγατε;

«Δεν ξέρω πόσα του έχω δώσει, αλλά ξέρω καλά τι μου έχει δώσει. Μ' έκανε ευτυχισμένη. Μ' έφερε σ' επικοινωνία με τον κόσμο, από τη σκηνή επικοινωνείς με τον άλλο. Μ' έκανε να γνωρίσω πράγματα. Πρώτα-πρώτα τον εαυτό μου μέσα από όλη τη διαδικασία έρευνας των κειμένων, των χαρακτήρων. Με πλούτισε, απέκτησα γνώσεις, μου χάρισε μια αισθητική. Δεν ξέρω αν θα την είχα ως κυρία πηγαίνοντας σ' ένα γραφείο. Πιθανόν να την είχα. Θέλω ίσως να τα αποδίδω όλα σε κάτι που αγαπάω. Με "τράνταξε" το θέατρο και με κρατάει σ' αυτήν την κατάσταση. Δεν μ' άφησε ποτέ να πλήξω, δεν ένιωσα τι θα πει ανία. Κι ακούω συχνά το "βαριέμαι", το "κουράστηκα". Πολλές φορές λέω: "Μα πότε πρόλαβε να κουραστεί;". Υπάρχουν άνθρωποι που γεννιούνται κουρασμένοι. Τι να πω».



ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 20/11/2005

ΦΑΝΙ ΑΡΝΤΑΝ

«Πρέπει πάντα να πληρώνεις το τίμημα»

Της ΝΑΤΑΛΙ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

**«Οι περισσότερες ζωές είναι μέτριες. Το μόνο που δεν είναι μέτριο είναι η ιδέα που έχει κανείς για τη ζωή».**

Σε απόλυτη αντιδιαστολή με την εικόνα της γαλλίδας roupee, αυτής που κάποτε εκπροσωπούσε επάξια η Μπαρντό, η Φανί Αρντάν υπήρξε πάντα μια γυναίκα με προσωπικότητα και άποψη. Η φινέτσα της, η κλασική της παιδεία, η ευρωπαϊκο-κεντρική της θητεία στο cinema d'auteur, οι αντισυμβατικές της επιλογές, η μυθολογία της σχέσης της με τον Τριφό και δηλώσεις όπως αυτή τώρα ή εκείνη η



παιλιότερη «ίσως οι ευτυχισμένες γυναίκες δεν έχουν ζήσει ιστορίες για να πουν», της χάρισαν επιπλέον τον τίτλο της μελαγχολικής, διανοούμενης ηθοποιού. Και της γυναίκας του πάθους, με έτερο πόλο αυτή τη φορά την αποστασιοποιημένη ψυχρή γοητεία ενός άλλου μεγάλου έρωτα του Φρανσουά Τριφό και επίσης συμβόλου του γαλλικού σινεμά, της Κατρίν Ντενέβ.

«Δύο συμπληρωματικές προσωπικότητες, την γλυκύτητα και την τραχύτητα», θα ερμηνεύσει η Φανί Αρντάν και στις σκηνές των Μεγάρων Μουσικής της Θεσσαλονίκης (4/12) και της Αθήνας (5/12). Θα εμφανιστεί ερμηνεύοντας ένα θεατρικό μονόλογο από τη «Μήδεια» του Ευριπίδη κι έναν από τη «Φαίδρα» του Ρακίνα σε μια ιδιότυπη μουσικοθεατρική παράσταση με «συμπρωταγωνίστριες» δύο σπουδαίες σολίστ που έχουν συνεργαστεί με μερικές από τις μεγαλύτερες ορχήστρες του κόσμου: την πιανίστα Imogen Cooper και την μαθήτριά του

Ροστρόποβιτς και κατά πολλούς «κληρονόμο» του ταλέντου του στο τσέλο, Sonia Wieder Atherton. Όταν ζητάμε από την Αρντάν να περιγράψει την παράσταση, μιλά για ένα «διάλογο ανάμεσα στην καρδιά και το σώμα. Στη μουσική και το δωδεκασύλλαβο. Στη ζωή και σε κάτι μεγαλύτερο απ' τη ζωή». «Διάλογος» είναι κι αυτός ανάμεσα στη «Μήδεια» και τη «Φαίδρα», σε «δύο ερωτευμένες γυναίκες, θύτριες και συγχρόνως θύματα. Δυο γυναίκες κοντά στο ίδιο λάθος».

Κατ' εξοχήν θεατρική ηθοποιός (αυτό φαίνεται άλλωστε και στις κινηματογραφικές της ερμηνείες) η Φανί Αρντάν είχε την ανάλογη παιδεία. «Το αρχαίο δράμα», μας λέει τώρα με αφορμή την αθηναϊκή της παράσταση, «δεν μου αρέσει απλά. Το λατρεύω. Η σχέση μου μαζί του ξεκινά απ' όταν ήμουν παιδί, κι ήταν εξ αρχής μια σχέση εξάρτησης. Μια σχέση παράλογης αγάπης κι εμμονής με τις λέξεις».

Κόρη ενός αξιωματικού του γαλλικού Ιππικού, η γεννημένη στις 22 Μαρτίου του 1949 Φανί Μαργκερίτ Τζουντίθ Αρντάν, πέρασε ένα μεγάλο μέρος των παιδικών της χρόνων ταξιδεύοντας με την οικογένειά της στην Ευρώπη. Στο Παρίσι πια, φοιτήτρια Πολιτικών Επιστημών, υποκύπτει στο πάθος της για το θέατρο, ενώ έως τότε το διοχέτευε στη μανιώδη ανάγνωση λογοτεχνίας, και στρέφεται στην υποκριτική. Τα επόμενα χρόνια δεν μελετά μόνο τα κείμενα των μεγάλων γάλλων κλασικών, από τον Ρακίνα έως τον Κλοντέλ, αλλά τα ερμηνεύει κιόλας.

Ο έρωτας με τον Τριφό

Από τους αγαπημένους της λογοτεχνικούς ήρωες είναι όμως ο Δον Κιχώτης του Θερβάντες. Κάποτε μάλιστα περιγράφοντας σε κάποιο γαλλικό περιοδικό την παιδεία που έλαβε, την είχε παραλληλίσει με αυτή «του Δον Κιχώτη, κατά την αυθεντική αριστοκρατική παράδοση». Μας εξηγεί τώρα τι εννοούσε: «Ό,τι κρατώ από τον Δον Κιχώτη δεν είναι απαραίτητα η φαντασία ή το να μάχεσαι ανεμόμυλους, είναι η ανεξαρτησία του πνεύματος, η καθαρότητα, η απουσία διαφθοράς. Αυτό θα μου άρεσε. Γιατί η πλειοψηφία των ζώων είναι μέτρια, αλλά δεν είναι μέτρια η ιδέα που έχει κανείς για τη ζωή του. Λίγο ενδιαφέρει το τι ζήσαμε. Αυτό που ενδιαφέρει είναι ο τρόπος που ζήσαμε».

Στον τρόπο που η ίδια έζησε μέχρι στιγμής, κομβικό σημείο υπήρξε η γνωριμία και αργότερα ο γάμος της με τον Φρανσουά Τριφό το 1981. Την ίδια χρονιά βγαίνει στα σινεμά «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», το αριστούργημα του Τριφό που με πρωταγωνιστές την Αρντάν και τον Ζεράρ Ντεπαρντιέ θα γίνει ένα σημείο αναφοράς για το γαλλικό σινεμά. Αλλά και για την καριέρα της ηθοποιού, παρά το γεγονός ότι πριν από αυτή την ταινία είχε μια ακόμα σημαντική κινηματογραφική συμμετοχή στο ενεργητικό της, το 1980, στην ταινία του Κλοντ Λελούς «Οι μεν και οι δε». «Εκείνη την εποχή», διηγήθηκε αργότερα, «αισθάνθηκα σαν τη βασίλισσα του κόσμου»....

Με τον Τριφό θα προλάβει να αποκτήσει μια κόρη, την Ζοζεφίν, και θα γυρίσει άλλη μια ταινία, το περίφημο «Οπωσδήποτε την Κυριακή», με συμπρωταγωνιστή της τον Τρεντινιάν. Ο θάνατος του σκηνοθέτη, προτού μάλιστα να γεννηθεί η κόρη τους, θα τη σημαδέψει ανεξίτηλα. «Από εκείνον κράτησα το πάθος του να κάνεις πράγματα, τον τρελό έρωτα για ό,τι κάνεις», μας λέει, σήμερα.

Με έναν τρόπο δική του «κληρονομιά» ήταν και η κινηματογραφική «χημεία» της με τον Ζεράρ Ντεπαρντιέ. Ο γαλλικός τύπος επέμενε κατά καιρούς πως συνδέονταν και ερωτικά. Το σίγουρο είναι ότι συνδέονταν κατά περιόδους κινηματογραφικά (π.χ. «Ο συνταγματάρχης Σαμπέρ») αλλά και επί θεατρικής σκηνής, με πιο πρόσφατη τη συνεργασία τους το 2004 για «Το θηρίο στη ζούγκλα» του Χένρι Τζέιμς, σε απόδοση της Μαργκερίτ Ντιράς.

Ήταν κληρονομιά του Τριφό κι η επιλογή της να παραμείνει πιστή στο cinema d' auteur; «Όχι. Αυτό ήταν δικό μου χαρακτηριστικό και επιλογή μου εξ αρχής», απαντά. Και πράγματι: Αλέν Ρενέ, Κώστας Γαβράς, Ετορε Σκόλα, Μαργκαρέτε φον Τρότα, Κλοντ Λελούς, Πατρίς Λεκόντ, Μικελάντζελο Αντονιόνι είναι μόνον μερικά από τα ονόματα των σκηνοθετών με τους οποίους συνεργάστηκε κατά καιρούς.

Οι ρόλοι της αφορούσαν πάντα παθιασμένες γυναίκες, με ισχυρή προσωπικότητα. «Πάντοτε διάλεγα», σχολιάζει τώρα, «ρόλους που αγαπούσα. Πάντοτε έλεγα ότι θα μπορούσα να παίξω κάποιαν που κανείς δεν αγαπούσε: γυναίκες εχθρικές, δολοφόνους, τέρατα. Αλλά απ' τη στιγμή που ενσαρκώνω ένα ρόλο γίνομαι ένα με το πρόσωπο αυτό...».

Ο ρόλος πάντως που θα της χαρίσει το πρώτο (και μοναδικό μέχρι στιγμής) «Σεζάρ» της καριέρας της είναι τελείως διαφορετικός: αυτός της Έβα, ιδιοκτήτριας ενός ατμοσφαιρικού γκέι-μπαρ στην κωμωδία «Pedale Douce» (1996), του Γκαμπριέλ Αγκιόν. Πρόκειται για κωμωδία, αν και η Αρντάν επισημαίνει ότι η Έβα ήταν «στην ουσία ένας τραγικός ρόλος».

Ούτως ή άλλως η Αρντάν δίνει και στην καθημερινότητά της μια αίσθηση μελαγχολίας και μοναξιάς. Αλλά, «το συναίσθημα του να νιώθεις μόνος έχει πολλές διακυμάνσεις. Μπορεί να αλλάξει καθώς ανηφορίζεις ή κατηφορίζεις ένα δρόμο», μας απαντά κάπως ενοχλημένη.

«Τα μουσεία είναι ο θάνατος της τέχνης»

Μια άλλη κομεντί στην καριέρα της ήταν η ταινία του Φρανσουά Οζόν «Οκτώ Γυναίκες» (2002) που την έφερε κινηματογραφικά «αντιμέτωπη» με την Κατρίν Ντενέβ σε ένα υπέροχο κινηματογραφικό γυναικείο ξεμάλλιασμα που λήγει με θερμή συμφιλίωση. Όσοι ονειρεύονται σκάνδαλα έδωσαν άλλη διάσταση στη σκηνή με τις δύο μοιραίες γυναίκες στη ζωή του Τριφό. Αλλά είναι σαφές όταν της ζητούμε να σχολιάσει την κινηματογραφική της συνάντηση με την Ντενέβ: «Ημουν πάντοτε συνδεδεμένη με την Κατρίν. Δεν είχα παίξει ποτέ μαζί της κι ο Οζόν μās επέτρεψε να πειραματισθούμε και να παίξουμε μαζί. Ήταν εκπληκτικό. Ημασταν μαζί σε όλη τη διάρκεια των γυρισμάτων. Γελάσαμε πολύ. Όχι. Δεν υπήρχε κάτι που έπρεπε να διορθωθεί...».

Την ίδια χρονιά που προβάλλεται η ταινία του Οζόν, προβάλλεται και το «Callas Forever». Η Αρντάν, υπό τις σκηνοθετικές οδηγίες του Τζεφριέλι υποδύεται την Μαρία Κάλλας σε μια ταινία που δίνει έμφαση στις τελευταίες τραγικές ημέρες της ντίβας της όπερας. Αραγε ήταν αυτός ο ρόλος που επηρέασε τη γαλλίδα ηθοποιό τόσο ώστε να δηλώσει αμέσως μετά την πρεμιέρα της ταινίας στις γαλλικές εφημερίδες πως «απέτυχε στη ζωή της»; Σκέφτηκε πως το ταλέντο έχει κάποτε ένα σκληρό τίμημα; «Δεν μπορείς να θρηνείς για τα χτυπήματα που δέχεσαι αφού αποφασίσεις να ανέβεις στο ρινγκ. Το τίμημα υπάρχει, και οφείλεις να το πληρώσεις», ξεκαθαρίζει σήμερα.

Η πιο πρόσφατη σημαντική κινηματογραφική της συμμετοχή ήταν αυτή στην ταινία «Ναταλί» (2004) της Αν Φοντέν. Η Φανί Αρντάν κράταγε το ρόλο της Κατρίν, μιας γυναίκας που προσλαμβάνει μια νεαρή πόρνη, τη Ναταλί (Εμανουέλ Μπεάρ) για να ξελογιάσει το σύζυγό της, ώστε τελικά το παντρεμένο ζευγάρι να μπορέσει να ξαναβρεί τον χαμένο του αισθησιασμό. Η αντισυμβατική επιλογή της Κατρίν δεν απέχει πολύ απ' τον χαρακτήρα της Αρντάν. Μητέρα τριών κοριτσιών, που τα μεγαλώνει μόνη της (η 22 ετών σήμερα Ζοζεφίν, είναι η μεσαία, και η μόνη που απέκτησε ούσα παντρεμένη - η πρώτη της κόρη είναι η 30άχρονη Λουμίρ και η τελευταία η 15άχρονη Μπαλαντίν), η υπέροχη Φανί του γαλλικού σινεμά έχει κάνει συχνά αντισυμβατικές επιλογές. Και δηλώσεις όπως «ένας έρωτας πρέπει να παραμένει χωρίς βέρα», ως προς τα προσωπικά. Αλλά και ως προς τα κοινά: «Τα μουσεία είναι ο θάνατος της τέχνης». Οποιαδήποτε σύμβαση ή συνθήκη, μοιάζει να την ενοχλεί. Αλλά δεν είναι αυτή μια επίπονη επιλογή;

«Για μένα όχι», μας απαντά κοφτά. Και σαν πρόκληση και προειδοποίηση μαζί, προσθέτει: «αλλά φαντάζομαι πως είναι γι' αυτούς με τους οποίους συναναστρέφομαι».

Εξοντώνοντας τους άντρες...

Της ΜΑΡΙΑΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

**Μπορεί να μην έχει τίποτε κοινό, εκτός βέβαια από την ομορφιά, η Φιλαρέτη Κομνηνού με τη Λάουρα, τη σατανική σύζυγο του «Πατέρα» του Στρίντμπεργκ, που υποδύεται στο «Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας» του Γιώργου Κιμούλη.**

Καταφέρνει, ωστόσο, ακολουθώντας το δόλιο σχέδιο της ηρωίδας για την «εξόντωση» του Πατέρα σ' ένα έργο όπου το αρσενικό και το θηλυκό -ο ορθολογισμός και το ένστικτο- αναμετρώνται φτάνοντας στα άκρα, να δημιουργήσει μία από τις καλύτερες στιγμές της στο θέατρο, ακόμα και σιωπώντας.



-Πώς είναι να υποδύστε μια δολοπλόκο γυναίκα;

«Η Λάουρα γίνεται δολοπλόκος, αδυσώπητη και τιμωρεί επειδή την προκαλεί το αλαζονικό αρσενικό. Έχει δύναμη σαν τη φύση, καταστρέφει χωρίς ενοχές και χωρίς τύψεις. Από τη στιγμή που το αρσενικό γίνεται εμπόδιο πρέπει να εξοντωθεί και υποψιάζομαι αυτό είναι κάτι που τρομάζει τους θεατές και ιδιαίτερα τους άντρες. Πρέπει να σας πω ότι στο καμαρίνι μου εισπράττω κάτι περίεργες ματιές. Οι γυναίκες, όμως, μάλλον την καταλαβαίνουν. "Μα δεν είχε άλλη επιλογή" λένε. "Με τόση σκληρότητα;" αντιλέγουν οι άντρες. Η αντίθεση ανάμεσα στα δύο φύλα συνεχίζεται ακόμα και στο καμαρίνι, αποδεικνύοντας πόσο ζωντανό είναι το θέατρο για να πυροδοτεί τέτοιες συζητήσεις».

«Στην περίφημη μεταμοντέρνα εποχή μας η πνευματικότητα κινδυνεύει να εξοριστεί σαν παλιομοδίτικη στάση ζωής», λέει η Φιλαρέτη Κομνηνού -στη φωτογραφία, στο ρόλο της Λάουρας

-Θα παραμείνει το θέατρο ζωντανό και στο μέλλον;

«Στην περίφημη μεταμοντέρνα εποχή μας η πνευματικότητα κινδυνεύει να εξοριστεί σαν παλιομοδίτικη στάση ζωής. Οι άνθρωποι του θεάτρου βρίσκονται σε αμηχανία. Η εισβολή της τεχνολογίας επέβαλε άλλους ρυθμούς κι άλλη αισθητική. Τα νέα έργα γράφονται σ' ένα ύφος πιο στεγνό, στακάτο, σαν τη γλώσσα του

κομπιούτερ, η επικοινωνία μέσω του Διαδικτύου δημιούργησε άλλους κώδικες επικοινωνιακούς που το θέατρο δεν μπορεί, πιστεύω, να αγνοήσει, αν, βέβαια, θέλει να εξακολουθήσει να είναι ζωντανό».

Εμμονή στο κλασικό

-Επιμένετε, πάντως, στο κλασικό ρεπερτόριο, στην προβολή της καθιερωμένης πλευράς σας. Σύμπτωση ή επιλογή;

«Επιλογή θα 'λεγα. Αυτοί οι ρόλοι είναι πολυσύνθετοι, εκτός από ανεξάντλητοι, καθώς γράφτηκαν από μεγάλους, διαχρονικούς, συγγραφείς. Ο κάθε ηθοποιός λοιπόν, ανάλογα με την προσωπικότητα και το ταλέντο του, φωτίζει μίαν άλλη πλευρά του χαρακτήρα, γι' αυτό αν και οι ρόλοι επαναλαμβάνονται, ποτέ δεν εξαντλούνται».

-Πόσο σας «ιντριγκάρισε» η Λάουρα;

«Με απασχόλησε πολύ το πώς ένας ρόλος μέσα στη σιωπή του -η Λάουρα πολύ συχνά σιωπά στη σκηνή- έχει δύναμη. Οι ηθοποιοί έχουμε την ανασφάλεια ότι μπορούμε να υπάρξουμε στο σανίδι μόνο μιλώντας. Αυτός ο ρόλος μου 'μαθε ότι μπορείς να υπάρξεις παρακολουθώντας, ακούγοντας και οργανώνοντας την επόμενη κίνηση. Η επικοινωνία, τελικά, ολοκληρώνεται όχι μόνο με αυτά που άμεσα εκφράζει ο λόγος αλλά και με τις σιωπές, τα δυναμικά "κενά". Θυμήθηκα τον Βουτσινά. Του 'χα πει σε μια πρόβα "Δεν νιώθω τίποτε. Νιώθω ένα κενό. Τι να κάνω;" κι εκείνος μου είχε απαντήσει: "Ξέρεις πόσο συγκλονιστικό μπορεί να 'ναι αυτό το κενό πάνω στη σκηνή;"».

-Όταν ήρθατε στην Αθήνα σας αποκαλούσαν «η ηθοποιός τού Βουτσινά». Τι μάθατε από εκείνον στην πολύχρονη συνεργασία σας στο ΚΘΒΕ;

«Ο Βουτσινάς μου δίδαξε τη μέθοδο της δουλειάς. Μου 'μαθε να μην υπάρχω στη σκηνή γενικώς και αορίστως, οδηγούμενη μόνο από το ένστικτο και το αίσθημά μου. Του το χρωστάω αυτό».

-Γιατί φύγατε από τη Θεσσαλονίκη;

«Είχε κλείσει ένας κύκλος, άλλαξαν και τα πράγματα μέσα στο Κρατικό, όπου ήμουν ήδη 12-13 χρόνια. Ηρθε η στιγμή να κοπεί ο ομφάλιος λώρος, ν' αναμετρηθώ με άλλους χώρους, για να ανανεωθεί και το υποκριτικό μου ενδιαφέρον».

-Πριν από επτά χρόνια λέγατε: «Στην Αθήνα δεν κατέβηκα για να κάνω καριέρα». Μείνατε, όμως, και κάνετε ακριβώς αυτό: καριέρα.

«Εγώ απλώς άλλαξα πόλη, χώρους δουλειάς. Τώρα αν ήρθε αυτό που λέγεται δημοσιότητα, είναι καλό όταν συμβαίνει χωρίς να το κυνηγάς με αγωνία, νευρώση, υστερία...».

-Έχετε συμφιλιωθεί με τη δημοσιότητα;

«Θα 'ταν υποκρισία να πω το αντίθετο. Αντιλαμβάνομαι, όμως, τη σχέση μου μαζί της με όρους. Η δημοσιότητα είναι ευπρόσδεκτη, καλή και χρήσιμη, όσο εξυπηρετεί τη δουλειά. Κατά τ' άλλα, θεωρώ, ότι είναι απίστευτη σπατάλη χρόνου».

Μου λείπει η Επίδαυρος

-Η Λάουρα είναι μια ακόμα ωραία γυναίκα που υποδύεστε. Πότε η ομορφιά παύει να 'ναι προσόν για έναν ηθοποιό;

«Όταν γίνει ναρκισσισμός, εμμονή, αρρώστια. Κάθε φορά που πρόκειται να παίξω το ρόλο μιας ωραίας, μιας μοιραίας γυναίκας, που η εξωτερική της εικόνα είναι ένα κομμάτι του ρόλου, επηρεάζει, δηλαδή, τη δράση, τις σχέσεις της με τα άλλα πρόσωπα στη σκηνή, σίγουρα τη φροντίζω και μ' ενδιαφέρει. Η Λάουρα είναι δαιμόνια, αν ήταν και κακοφτιαγμένη η εικόνα της, θα υπογράμμιζε ότι είναι αρνητικό πρόσωπο. Το κακό, ας μην ξεχνάμε, έχει συνήθως αγγελική όψη, γι' αυτό είναι επικίνδυνο, ξεγελά και παραπλανά».

-Θα υποδυόσασταν μια άσχημη, ατημέλητη γυναίκα;

«Θέλω να κάνω έναν ρόλο, όπως λέμε στο θέατρο, "τσαλακωμένο". Έναν ρόλο εκτεθειμένο, χωρίς περίγραμμα. Έναν ρόλο πιο ροκ, που να σπάει τη συμβατικότητα της σκηνής, του ηθοποιού, της σχέσης με το κοινό. Παλιά τα 'χα κάνει αυτά. Τώρα έχω και πάλι την επιθυμία να δοκιμάσω».

-Τα τελευταία χρόνια δεν σας έχουμε δει στην Επίδαυρο. Θέλετε να ξαναπαίξετε στο αρχαίο θέατρο;

«Αγγίζατε ευαίσθητη χορδή. Αυτό που βιώνεις εκεί δεν συγκρίνεται με τίποτα. Μου λείπει η Επίδαυρος και θέλω να ξαναβρεθώ μέσα από μια σημαντική παράσταση».



-Δεν συμμερίζεστε, άρα, την άποψη ότι η Επίδαυρος έχει πάψει πια ν' αποτελεί χώρο καταξίωσης...

«Νομίζω ότι είναι υποκριτικό αυτό. Ολοι οι ηθοποιοί θα 'θελαν να κάνουν το πέρασμα ή το προσκύνημά τους στην Επίδαυρο. Μόνο που η Επίδαυρος στους "περαστικούς καλλιτέχνες" έχει αποδείξει ότι είναι και απροσπέλαστη και απαξιωτική».

-Με ποιο μέτρο υπολογίζεται, τελικά, η επιτυχία στο θέατρο;

«Άλλοι θεωρούν επιτυχία το να γεμίζουν την πλατεία. Άλλοι να παίρνουν καλές κριτικές. Άλλοι το να νιώθουν πάνω στη σκηνή έμπνευση και ευδαιμονία. Ποια θα 'ναι, αναρωτιέμαι, η προσωπική επιτυχία ενός ηθοποιού που του έχουν χαριστεί τα πολλά λεφτά και οι καλές κριτικές, αν νιώθει μίζερα πάνω στη σκηνή; Αν ένας ηθοποιός μπορεί να πετύχει, να 'ναι καλά, να έχει την αποδοχή του κοινού και συγχρόνως του σιναφιού του, θα νιώθει, νομίζω, πληρότητα και θα μπορεί να θεωρεί τον εαυτό του επιτυχημένο. Ζούμε, πάντως, σε μια εποχή που υπάρχει μια εμμονή για το τι είναι επιτυχία. Εχω δει, πάντως, πολλούς επιτυχημένους ανθρώπους, ευτυχισμένους δεν έχω δει».

Γυναίκες του 20ού αιώνα

Τέσσερις γυναίκες, τέσσερις διαφορετικές γενιές, είναι στο επίκεντρο του έργου «Σκοτώνουμε τη μαμά;», που έγραψε το 1985, στα 25 της χρόνια, η Αγγλίδα συγγραφέας Σάρλοτ Κίτλι.

Τέσσερις γυναίκες της ίδιας οικογένειας που μέσα από διαφορετικές, σημαντικές στιγμές της ζωής τους αντιμετωπίζουν η μια την άλλη καθώς και τα προβλήματά τους. Προβλήματα που έχουν σχέση με την κοινωνική κατάσταση και τις πιέσεις της συγκεκριμένης περιόδου στην οποία μεγάλωσε η κάθε μία. Επικεφαλής της οικογένειας η προγιαγιά Ντόρις, που εγκατέλειψε την καριέρα της για να παντρευτεί.



Τζένη Ρουσσέα, Γωγώ Μπρέμπου, Ιφιγένεια Αστεριάδη, Αιμιλία Υψηλάντη, στην παράσταση του θεάτρου «Αργώ»

Ακολουθεί η γιαγιά Μάργκαρετ, που μεγάλωσε στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και παντρεύτηκε Αμερικανό στρατιώτη από τον οποίο στη συνέχεια χώρισε. Τρίτη, η κόρη της, Τζάκι, παιδί μεγαλωμένο στη δεκαετία του '60, περίοδο σεξουαλικής απελευθέρωσης, και τέταρτη η έφηβη κόρη της, Ρόζι, που το παιδί της θέλει να μεγαλώσει η Μάργκαρετ για να μπορέσει η Ρόζι να συνεχίσει τις σπουδές της.

«Παρόντες» με την απουσία τους και οι άντρες τους, στοιχείο που μου θύμισε μια παλιά ταινία, τις «Γυναίκες» (1939), κωμωδία του Τζορτζ Κιούκορ, βασισμένη σε θεατρικό έργο της Κλερ Μπουθ Λους. Μόνο που η Κίτλι -η οποία ίσως να είχε υπόψη της την ταινία- δεν περιορίζεται στην κωμωδία, αλλά χρησιμοποιεί και το δράμα και το μελόδραμα και τη νοσταλγία για να μας μιλήσει για τις γυναίκες της και τα (φεμινιστικά βασικά) προβλήματά τους. Βέβαια, το έργο δεν απευθύνεται μόνο στις γυναίκες αλλά και στους άντρες, μια και τα προβλήματά τους αφορούν όλους μας.

Το έργο ξεχωρίζει για τους μεστούς διαλόγους, διανθισμένους με αρκετό χιούμορ, αλλά και τις καταστάσεις που η Κίτλι αναπτύσσει με δεξιοτεχνία, αποφεύγοντας ν' ακολουθήσει τη χρονολογική σειρά τους, προτιμώντας να πηδά μπροστά ή πίσω στο χρόνο, χωρίς όμως ποτέ να κουράζει το θεατή - από τις καλύτερες σκηνές είναι εκείνες της «επιστροφής» των δύο γυναικών, της Μάργκαρετ και της Ντόρις, στη βρεφική ηλικία.

Η Μαριάννα Κάλμπαρη (υπεύθυνη και για την ωραία μετάφραση) εκμεταλλεύτηκε το λιτό σκηνικό για να κινήσει με γνώση και ευρηματικότητα τις τέσσερις γυναίκες της, εστιάζοντας, πολύ σωστά, την όλη σκηνοθεσία της στους ρόλους των γυναικών - μόνη παραφωνία για μένα ήταν τα άχαρα κοστούμια, πολύ πιο πειστικά θα ήταν αν η κάθε μια γυναίκα ήταν ντυμένη στη μόδα της εποχής της.

Η επιτυχία ενός τέτοιου έργου στηρίζεται στις ερμηνείες του και πρέπει να πω πως και οι τέσσερις ηθοποιοί έδωσαν ερμηνείες θαυμάσιες, με δύναμη και αισθαντικότητα, φωτίζοντας με ευαισθησία και μέτρο τον ξεχωριστό χαρακτήρα της κάθε μιας: Τζένη Ρουσσέα (Ντόρις), Αιμιλία Υψηλάντη (Μάργκαρετ), Γωγώ Μπρέμπου (Τζάκι), Ιφιγένεια Αστεριάδη (Ρόζι).

**ΝΙΝΟΣ ΦΕΝΕΚ ΜΙΚΕΛΙΔΗΣ**

Θηλυκός Γούντι Αλεν

Της ΒΕΝΑΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

**Το πρώτο που σου 'ρχεται στο μυαλό βλέποντας τη Μιράντα Τζουλάι, μέσα κι έξω από τη μεγάλη οθόνη, είναι ότι πρόκειται για το θηλυκό Γούντι Αλεν ή για μία από τις αστείες και νευρωτικές ηρωίδες του. Σγουρά μαλλιά, έντονο πράσινο βλέμμα, ωραία εβραϊκή μύτη, χιούμορ ιδιαίτερο και ποιητικό.**

Η Αμερικανίδα, όμως, περφόρμερ, μουσικός, συγγραφέας και σκηνοθέτις είναι πολύ νέα -μόλις 31 χρόνων- για να έχει τη μαυρίλα και τα σύνδρομα του Νεοϋορκέζου Γούντι, είναι πιο αισιόδοξη και τρυφερή και συγχρόνως πιο τολμηρή και σύγχρονη.



Ένα είναι σίγουρο. Πως η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία της «Εγώ, εσύ και όλοι οι γνωστοί» δικαίως κέρδισε το Μάιο στις Κάνες τη «Χρυσή Κάμερα», κάνοντας από τη μια μέρα στην άλλη ανάρπαστα τα μικρού μήκους βίντεο και τις περφόρμανς της, που φιλοξενούνταν ήδη σε μεγάλα μουσεία και γκαλερί. Όλοι θέλουν πια να δουν ζωντανό το χαριτωμένο και αστείο κορίτσι της ταινίας, που γυρίζει τον κόσμο προωθώντας την.

Ανατροπή ρόλων

Το είδαν και οι θεατές του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, χάρη στο τμήμα «Independence Days» του Λευτέρη Αδαμίδη. Αλλά πού να προλάβουν να του κάνουν ερωτήσεις στην καθιερωμένη μετά την προβολή συζήτηση με το δημιουργό της ταινίας. Η Μιράντα Τζουλάι έδωσε μέσα στον κατάμεστο «Τζον Κασσαβέτη» -ακόμα και στα скаλιά καθόταν ο κόσμος- μια κανονικότατη περφόρμανς. Ανέτρεψε τους ρόλους και βομβάρδισε τους θεατές με ερωτήσεις.

Θα σας φανούν απλοϊκές και πολύ αμερικανικές, αλλά δεν είναι: «Μιλήσατε άγρια σήμερα στο σκυλάκι σας;», «Χτυπήσατε κανέναν από θυμό;», «Ψάχνετε να βρείτε το ταίρι σας;», «Πότε ερωτευτήκατε πρώτη φορά;». Η ανταπόκριση ήταν άμεση και δημιουργική. Η Μιράντα Τζουλάι μπορεί να ανοίγει τους ανθρώπους και να τους κερδίζει, ακριβώς όπως και η ηρωίδα της ταινίας της, η βίντεο άρτιστ Κριστίν, που την παίζει άλλωστε η ίδια.

Η μοναχική και ιδιόρρυθμη Κριστίν προσπαθεί να προωθήσει με έναν εντελώς πρωτότυπο και απελπισμένο τρόπο τα βίντεο-πρότζεκτ της στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της πόλης της, ενώ για να ζήσει κάνει την ταξιτζού σε ηλικιωμένα άτομα. Ερωτεύεται κεραυνοβόλα έναν εξίσου ποιητικό και φευγάτο λευκό πωλητή παπουτσιών, που έχει μόλις χωρίσει από τη μαύρη γυναίκα του, έχει βάλει φωτιά στο χέρι του για να αποχαιρετήσει τελετουργικά το γάμο του και τα βγάζει δύσκολα πέρα με τα δύο πεισματάρικα αγοράκια του. Το μικρότερο από αυτά επικοινωνεί μέσω Ιντερνετ με τη διευθύντρια του μουσείου, εξάπτοντας με τον πιο ξεκαρδιστικό και βρώμικο τρόπο τις ερωτικές της φαντασιώσεις.

Δεν είναι τα μόνα πρόσωπα της ταινίας που έχουν σεξουαλικές ανησυχίες κι έναν απροσδόκητο τρόπο να τις εκφράζουν. Μη σας αποκαλύψουμε όλο το σενάριο, γιατί η ταινία βγαίνει στις αίθουσες από την Playtime στις 22 Δεκεμβρίου. Και βγάζει πολύ μα πολύ γέλιο. Είναι ένα είδος κινηματογραφικού «Peanuts», όπως την όρισε και η ίδια η Τζουλάι, που, πάντως, στο μέλλον ετοιμάζεται δύο διαφορετικά πράγματα να κάνει. Να περιοριστεί σε δύο μόνο πρόσωπα και να ελέγξει το χιούμορ της, πιστεύοντας ότι έτσι θα αποκτήσει η δουλειά της περισσότερο βάθος.

Τα θέματά της θα τα αφήσει όπως είναι. Την ακολουθούν από τις μικρού μήκους ταινίες της. «Ίσως στο σινεμά να είμαι λιγότερο πειραματική και τολμηρή στα σεξουαλικά στα θέματα», είπε. Εξακολουθεί, όμως, να στηρίζεται στα όσα της δίνει η άμεση επαφή με τον κόσμο στη διάρκεια των περφόρμανς, που της αρέσει πάνω απ' όλα να κάνει, και να γράφει τα κείμενά της ως ηθοποιός - παίζοντας όλους τους ρόλους. Κι ενώ οι κινηματογραφικές της επιρροές είναι ιδιαίτερα προχωρημένες (το «Κουνγκ Φου Μάστερ» της Ανιές Βαρντά, οι μικρού μήκους ταινίες της Τζέιν Κάμπιον, η πρώτη ταινία του Μάικ Λι «Bleak moments»), εξομολογήθηκε χθες ότι όταν πηγαίνει σινεμά, προς μεγάλη απελπισία του φίλου της, προτιμά να βλέπει

χαζοταινίες (με την Κάμερον Ντίαζ, για παράδειγμα). «Μου αρέσει να φεύγω από την αίθουσα λίγο απογοητευμένη»...